Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 310. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ЛИСТОПАДА 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 310. JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, NOVEMBER 20, 1952. VOL. LX.

ТРУМАН І АЙЗЕНГАВЕР ДОМОВИЛИСЬ ПРО ПЕРЕХОДОВУ СПІВПРАЦЮ

Вашингтон. — През. Труман і вибраний президент Айзенгавер зустрінулися у вівторок в Білому Домі. Після короткої розмови на самоті, вони запросили секретарів стейту, оборони й скарбу й директора Взаємної Безпеки, а теж і співпрацівників ген. Айзенгавера, сен. Лоджа й мр. Доджа. Після тих розмов, що тривали разом 70 мінут, президент і ген. Айзенгавер подали до публічного відома комунікат, в якому м. ін. сказано:

„Ми обговорювали деякі найважливіші проблеми нашої країни в сфері міжнародних відносин. Інформації відносно цих проблем передано ген. Айзенгаверові. На підставі конституції президент мусить виконувати свої обов'язки, доки не залишить свого становища, а його наступник не може перебирати на себе відповідальности президента, доки не перебере урядування.

„Ми склали рямки налагодження стосунків і обміну інформаціями між теперішньою адміністрацією й наступною адміністрацією, одначе ми не поробили умов у справах незгідних з духом нашої конституції. Генерала Айзенгавера не прохано перебрати відповідальність за становище президента, доки він не перебере урядування. Одначе ми віримо, що зарядження які ми поробили для співпраці, будуть дуже важливі для рівноваги нашої країни і для сприятливого поступу в міжнародних справах".

Заки прийшло до спільних зустріч, ген. Айзенгавер переїхав з літовища серед тріюмфальних маніфестацій пів мільйонової гущі до Білого Дому, а його жінка поїхала до шпиталю для рутинової провірки здоров'я. Після конференції в Білому Домі ген. Айзенгавер поїхав до Пентагону, тобто осідку департаменту оборони для порозуміння в справі плянованої ним поїздки до Кореї. Спостерігачі кажуть, що не можна було завважати веселого настрою в розмовах учасників, але не було теж і відчуження, якого можна було надіятися після гострої передвиборчої кампанії. Ані головні співрозмовники ані оточення не виявили, які були пункти розмов в кабінетній кімнаті Білого Дому. Білий Дім зайняв становище, що генерал може подати до публічного відома додаткові інформації. Ген. Айзенгавер, відходячи з Білого Дому, виглядав поважно, отже цілком противно ніж був його веселий настрій, коли їхав на зустріч до Білого Дому.

З Вашингтону вибрався генерал Айзенгавер до Ню Йорку, де він має переговорити про різнородні справи з своїми республіканськими дорадниками, головно з сен. Робертом А. Тефтом, як провідником сенатської більшости й конгресменом Джозефом Мартіном, як наміченим спікером Палати Репрезентантів. Загальна думка така, що під час нарад будуть складені засади партійної політики на найближчий рік. Іде головно про затримання теперішніх осягів в ділянці здоров'я, мешкання, суспільного забезпечення й добробуту. Надіються, що згідно з обіцянками вибраного президента Айзенгавера, у цих справах „не буде повороту взад". Одначе теж не передбачують зниження податків на наступний рік з уваги на зобов'язання, затягнені урядом наперед.

Робітник-іміґрант переходить на пенсію з $50,000

Лос Анджелес. — На підставі недавньої ухвали конвенції Міжнародного Братства Візників, Шоферів, Доглядачів Торговельних Складів і Помічників предсідник цієї юнії Даніел Дж. Тобін відходить на старечу пенсію висотою $50,000 річно як „вислужений президент" від 1. грудня 1952 р. Він почав свою кар'єру в 1896 р. як парубок при конях у Бостон Транспортейшен Компані, приїхавши як 14 річний іміґрант з Ірляндії в 1890 р. Вступивши до служби при згаданім підприємстві в Бостоні, Тобін став погоничем на кіннім трамваю і почав організувати юнію погоничів та кондукторів, яка, приймаючи в своє членство інших робітників з подібними зайняттями, перемінилася на конвенції в Наяґара Фоллс в 1903 в юнію з теперішньою назвою і 50,000 членами. За рік став у ній Тобін бизнесовим аґентом з тижневою платнею висотою 21 дол. Три роки пізніше конвенція юнії в Бостоні ледве 12 голосами більшости вибрала його предсідником і від тоді почалася його кар'єра як визначного робітничого провідника упродовж 45 років. З часом його вибрали касиром в Американській Федерації Праці, одначе він не хотів покидати своєї юнії і вдоволився почесною ролею містопредсідника в А.Ф.П. Тепер його юнія нараховує 1,100,000 членів і належить до найвпливовіших юній в А.Ф.П. Юнія візників відзначалася демократичним і протикомуністичним настроєм, а це треба завдячити її провідникові Даніелові Тобінові. На останній конвенції в Лос Анджелес його вибрали ще раз головою, одначе він відмовився від цього становища, подаючи за причину 76 рік життя. На його місце приходить його довгорічний помічник Дейв Бек.

ГУБ. СТІВЕНСОН ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПРАЦІ ДЛЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Шікаґо. — Губ. Адлей Е. Стівенсон заявив, що він має намір почати заробляти на життя як адвокат, коли скінчиться його уряд губернатора стейту Іллиной. Він теж присвятить найближчі чотири роки для посилення „слабих місць" в Демократичній партії, як він каже, і буде виголошувати промови на важливі політичні теми. Він заявив, що „не бере до уваги" можливого публічного становища, як ось делеґата до Об'єднаних Націй або праці в департаменті стейту. „Я не кажу, що я не прийняв би такого становища, одначе не беру цього до уваги", заявив губернатор, коли повернувся з короткого відпочинку в Арізоні. Недавній демократичний кандидат на президента ЗДА, виглядав здорово і виявляв запал до праці, коли розмовляв з кореспондентами, заки всів на стейтовий літак, що мав завезти його до стейтової столиці Спрінґфілд, де він мусить приготовити стейтовий бюджет на наступний рік, заки ще передасть обов'язки губернатора своєму республіканському наступникові Вільямові Дж. Стратонові. Він не сказав, чи думає кандидувати на становище президента при наступних виборах, одначе заявив, що не має жалю з приводу висліду теперішніх виборів.

ТРУМАН ПРО ДАЛЬШЕ ПОСТАЧАННЯ ЗБРОЇ ДО ЕВРОПИ

Вашинґтон. — Президент Труман представив Конґресові справоздання про виконування Програми Взаємної Безпеки. Справоздання президента охоплює перших 6 місяців біжучого року і виявляє відставання в наміченому пляні. Особливо це торкається постачання літаків, пальної зброї й інших родів військового виряду. Проте зроблено дуже багато для здійснення оборонних плянів, що виявляється в нашій військовій потузі. Зокрема президент вказав на те, що за час від 1949 року до Европи вислано військового виряду на загальну суму 1,800,000,000 долярів, а з того велику частину, бо на суму 667,000,000 було вислано в першій половині 1952 року. Хоч доклад президента не виявляє плянів на майбутнє, але Адміністрація Взаємної Безпеки пропонує Бюрові Бюджету призначити сім з половиною більйонів долярів на закордонну військову, технічну і економічну допомогу у 1954 бюджетному році, що починається 1 липня наступного року. З тієї суми лише один більйон був би призначений на інші потреби, а все позістале пішло б на постачання зброї та на військові замовлення в доставі зброї до Европи. Щодо сподівання в доставі зброї до Европи, то справоздання вказує на війну в Кореї та на недомагання продукції в ЗДА, як на головні причини цього явища Тож Північно-Атлантійський Пакт стоятиме перед дальшими зусиллями для виряду запроєктованих п'ятидесяти европейських дивізій, що з них двадцять п'ять мають вже бути в повній боєвій готовості з кінцем цього року.

Зміцнення військових баз в Ґренляндії

Вашинґтон. — Державний департамент сповістив, що оборонні споруди Заходу в стратегічно важливій Ґренляндії будуть подвоєні. Попередні повідомлення з Копенгагену сповіщали, що данський уряд, якому належить цей великий північно-атлантійський острів, задумує поширити оборонну систему західнього світу і на цей обшир. Неясність в перекладі відповідного слова з данської на англійську мову спричинила толкування вислову данського уряду, як „поширення", замість „подвоєння" військових баз, що спростовує в своєму повідомленні державний департамент.

Несподівано помер кол. губернатор Ню Джерзі, Гері Мур

Сомервіл, Н. Дж. — Сімдесяттрирічний А. Гарі Мур, який, як демократ спровував уряд стейтового губернатора в суто республіканськім стейті Ню Джерзі, помер несподівано, під час звернення зі шляху його авта, яким він їхав до праці в Джерзі Ситі. Лікар ствердив несподівану смерть, одначе не ствердив, чи це сталося наслідком припадку, чи припадок трапився в наслідок передсмертної недуги від удару серця або мозкового кровотоку.

Росіяни пишуть, що американський футбол виховує „бандитів і ненависників"

Москва. — Часопис „Совєтський Спорт", який уже давніше називав американський бейзбол „кривавою" грою, — пише тепер про американський футбол та твердить, що ця спортова гра призначена на те, щоб у каледжах, „виховувати американських юнаків на бандитів та ненависників людства". Той сам часопис пише далі, що футбол має бути інструментом, щоб виховувати американську молодь у дусі „тваринної психології та расової ненависти до інших народів". Американський футбол у каледжах „калічить юнаків духово та фізично", тому ним широко послуговуються в каледжах і університетах, щоб виховати американську молодь у дусі мілітаризму". „Совєтський Спорт" твердить, що на чолі каледжів і університетів стоять генерали та адмірали, які дбають про те, щоб „вишколити майбутніх вояків агресивної армії". Шкільна влада „перекручує" завдання спорту та впроваджує такі „нові гри", як „перегони на чотирьох", — „перегони назад", та „боротьба в ямі, наповненій гнилою рибою."

Маршал Папаґос створив новий уряд Греції

Атени, Греція.—Маршал Олександер Папаґос, консервативна партія якого здобула велику перемогу у виборах минулої неділі, створив вчора новий уряд Греції і король Павло цей уряд апробував. В новому уряді, що має бути заприсяжений вже сьогодні, — маршал Папаґос займає пост прем'єра і тимчасово міністра оборони. Міністром закордонних справ є Стефанос Стефанопульос. У Вашинґтоні державний департамент висловив своє вдоволення з демократичного перебігу виборів в Греції та запевнив новому грецькому урядові таку саму співпрацю, як і з кожним демократично обраним урядом.

Султан домагається, щоб французи залишили Марокко

Рабат, Французьке Марокко. — Марокканський султан Сіді Мохаммед Бен Юссеф, номінальний володар цієї країни, промовляв з нагоди 25 річчя свого панування та в своїй тронній промові заявив, що 40 літній договір, на основі якого Франція панує в Марокко, подібний до „дитячої одежі", яка зовсім не надається до ношення дорослою людиною, а французи не хочуть дозволити країні Марокко „вдягнути довгі штани". Султан говорив, що він особисто схильний співпрацювати з Францією в „культурній, господарській та закордонній ділянках", але він домагається, щоб вона дозволила Марокко самому розв'язувати свої внутрішні проблеми. Султанової промови слухали тільки 1,500 осіб, але її надавали через радіо для всього арабського світу. Думають, що султан виголосив свою промову в тій цілі, щоб підтримати становище Марокко на терені ОН, де тепер радять над арабською скаргою проти Франції. Султан додав, що він прихильник конституційної монархії, бо демократизм зовсім не чужий мусулманському світові, який попав у політичну реґресію тільки тому, що чужинці вмішуються до мусулманських справ, та стримують поступ у арабському світі.

Американські гелікоптери проти маляйських комуністів

Лондон. — Секретар міністерства оборони Н. Берч подав до відома в палаті послів англійського парляменту, що в середу 19 листопада приїжджають десять американських гелікоптерів до Англії, а звідсіля їх вишлеться до Маляїв, де ними будуть послуговуватися в боротьбі проти комуністичних бандитів. Кожний гелікоптер може мати 10 членну залогу, і надається до протипартизанської боротьби в джунглях.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ВІДЛОЖИВ РАТИФІКАЦІЮ ДОГОВОРІВ

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький парлямент (Бундестаґ) рішив вчора більшістю 179 голосів проти 166 відкинути урядову пропозицію, щоб друге і третє читання та ратифікація мирового контракту із західними аліянтами і договору про европейську оборонну спільноту відбулася в днях 26, 27 і 28-го листопада. Інтересно, що проти пропозиції голосували, разом з опозиційними партіями, теж і члени партії вільних демократів, другої по величині партії, яка належить до урядової коаліції. Оба ці договори визначають привернення суверенности Німеччини і її озброєння з одного боку, а включення її в европейську спільноту народів з другого. Рішення Бундестаґу відложити наради над ратифікацію тих договорів відкладає рівночасно й формальне встановлення суверенности Німеччини та її включення в західно-европейську оборонну спільноту. Проте, з перебігу дебат в цій справі видно виразно, що відложення дебат в справі ратифікації договорів є тимчасове, а представник християнсько - демократичної партії канцлера д-ра Аденауера висловив впевненість, що ці договори будуть обговорені і ратифіковані вже в перших тижнях грудня цього року. Представник вільних демократів, які голосували за відложення дебат, заявив опісля, що їх опозиція проти урядової пропозиції обговорити і ратифікувати договори вже з кінцем листопада була подиктована „чисто технічними міркуваннями" та що вони будуть голосувати в користь ратифікації, як ця справа прийде на порядок нарад парляменту „у відповідний час". Урядові партії, які одобрюють згадані договори, мають в парляменті 222 голоси на всіх 400 й це дає їм силу перевести кожний узгіднений урядовою коаліцією закон. Все ж таки вчорашнє відложення ратифікації договорів вважається деяким ударом в престіж уряду канцлера Аденауера та скріплення опозиції проти нього.

Збито два ворожі літаки біля совєтсько-корейського кордону

Токіо. — Головне командування аліянтських збройних сил на Далекому Сході повідомило про повітряний бій, який відбувся між чотирма ворожими літаками совєтського типу МІҐ та трьома американськими „Пантерами" над північно-східними корейськими водами, в безпосередньому віддаленні від корейсько-совєтського кордону. Два ворожі літаки були збиті, а два інші перервали бій та відлетіли, при чому один був важко пошкоджений, бо залишив за собою довгу смугу диму. В бою був пошкоджений теж один американський літак, але він щасливо висадився на своїй базі на авіоматці. На наземному фронті продовжувалися бої, головно на центральній ділянці, але вже не з такою силою, як впродовж кількох попередніх тижнів. В боях південно-корейські війська здобули деякий стратегічний терен, завдаючи ворогові великих втрат в людях.

Канада і Британія намагаються змінити індійську резолюцію в справі Кореї

Об'єднані Нації, Н. Й. — Англійські і канадійські представники в Об'єднаних Націях повідомили, що вони намагатимуться приготовити проєкт зміни індійської резолюції в справі Кореї так, щоб можна було задовольнити Індію й З'єдинені Держави Америки. Індійський представник запропонував компромісову резолюцію в справі полонених в Кореї, на підставі якої аліянти мали б прийняти комуністичний принцип репатріяції всіх полонених, хоч початково були б репатрійовані тільки ті, які самі того бажали б, а інші мали б бути приміщені на островах біля центральної Кореї та формально звільнені з полону, а їх доля мала б бути вирішена на конференції після перемир'я, на якій вирішувано б політичні справи Кореї і Далекого Сходу. Америка відразу поставилась неґативно до такої пропозиції, домагаючись, щоб доля тих полонених, які не бажають вертатись під комуністичний режим, була запевнена вже в постановах про перемир'я.

Виявлено зловживання в оборонній підготовці в Зах. Німеччині

Бонн, Німеччина. У французькій зоні Німеччини заарештовано двох американських бизнесменів і 34 німецьких контракторів у зв'язку з виявленням великих зловживань фондами, призначеними на всілякі військово-оборонні споруди. У зв'язку з цим арештом почалось слідство за підкупство, хабарі, корупцію та незаконне посідання важливих військових інформацій. Кошта оборонних споруд, в яких виявлено зловживання, виносять коло 100,000,000 долярів. Німецький прокуратор Герман Ленгард заявив, що слідство може виявити „найбільший скандал в Европі від часу війни", а американський прокуратор при уряді високого комісаря висловив побоювання, що виявлені зловживання „можуть підірвати оборонну програму" в Европі. — Подробиць зловживань ще не виявлено.

АЙНШТАЙН ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД СТАНОВИЩА ПРЕЗИДЕНТА ІЗРАЇЛЯ

Єрусалим. — Проф. Альберт Айнштайн повідомив прем'єра Давида Бен-Ґуріона, що він не може прийняти кандидатури на президента Ізраїля, бо уважає, що він своєю вдачею не надасться на те високе становище, яке опорожнилося після смерти першого президента Ізраїля Хаїма Вайцмана. 73-річний професор Айнштайн, натуралізований громадянин ЗДА, працює тепер при Прінсетон університеті в Н. Дж. Він заявив, що ніколи не брався за таку працю, якої не міг би виконати з повним вдоволенням, хоч він високо цінить і глибоко зворушений тією пропозицією, яку зробив йому ізраїльський прем'єр. Проф. Айнштайн сказав, що він має більше розуміння для міркування про світ, ніж практичного знання про людські взаємини. Ізраїльський парлямент має вибирати президента 8. грудня, а кандидати на президента мусять бути зголошені до 28 листопада. Ліве крило партії Мапам задумує ставити своїм кандидатом Іцика Ґрінбавма, сіоністичного ветерана, що був міністром внутрішніх справ у тимчасовому уряді.

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ „СВОБОДИ" — ВЕЛИКА КНИГА УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

В останніх днях закінчено друк та віддано до оправи ілюстрований Ювілейний Альманах „Свободи", що появляється як видання Українського Народного Союзу з нагоди шістдесятих роковин цього найстаршого сьогодні в світі українського щоденника. Ювілейний Альманах „Свободи" — це велика на 250 сторін книга, яку оправдано можна назвати книгою української преси, як про це свідчать автори і тематика надрукованих в ній статтей. Там надруковано по черзі: Д-р Л. Мишуга: Шістдесятріччя „Свободи"; Д. Галичин: „Свобода" і Український Народний Союз; А. Драган: „Свобода" в минулому і сучасному; Олена Кисілевська: „Свободі" в альбом; В. Лотоцький: За шістдесят років; Л. Ясінчук: Дух „Свободи"; о. П. Понятишин: Українська справа в Америці; І. Німчук: „Свобода" в моєму житті; д-р Ст. Баран: „Свобода" і „Діло" та їх роля; Р. Купчинський: „Моя перша „Свобода"; І. Кедрин: Репрезентативний щоденник; С. Шумейко: "Ukrainian Weekly"; І. Керницький: На Гренд стріт 81; Л. Луців: Література в перших річниках „Свободи; В. Чапленко: Недільне видання „Свободи"; д-р В. Ґалан: „Свобода" і ЗУАДК; Ю. Павчак: Наша „Свобода"; Я. Чиж: Чужомовна преса в Америці; М. Чубатий: Українська англомовна інформаційна служба; В. Душник: Американська преса та Україна; Ю. Сірий: Я вже був в Америці; І. Смолій: У столиці модерної людини; А. Курдидик: „Свобода" в арешті; С. Гладкий: „Пів століття за лінотипом; С. Федів: У друкарні „Свободи"; Д. Лобай: Українська преса в Канаді; І. Іванчук: Спомин про „Свободу" в Канаді; В. Мудрий: Закордонні кореспонденти української щоденної преси; Л. Лепкий: Пресова кватира УСС; Б. Базилевич: „Наша Зоря"; Л. Шанковський: Підпільна преса в Україні; Людмила Коваленко: Баби співають; Л. Лиман: Преса підсовєтської України; О. Тарнавський: Недокінчена дискусія; В. Порський: Українська еміграційна преса; Я. Падох: Стрийська подруга „Свободи"; М. Понеділок: Шістдесят. — Це статті. Крім того в тексті є багато коротких речей, жартів, віршів, цитатів тощо, як теж 76 ілюстрацій, в цьому деякі документальні. На закінчення поданий теж календар на 1953 рік, з українськими церковними і американськими урядовими святами, як теж короткий український історичний календар.

Цьогорічний Ювілейний Альманах „Свободи", надрукований на першорядному папері та в мистецькій окладинці роботи Святослава Гординського, — це єдина в своєму роді книга, в якій подано інформації не тільки про „Свободу", але й про цілість української преси, цю важливу ділянку українського суспільного, культурного і політичного життя. Більшість авторів надрукованих в тій книзі статтей — це відомі працівники і співтворці української преси по той і по цей бік океану. Зібраний в книзі матеріял повинен заповнити велику проґалину в українській публіцистиці на тему нашої преси та стати інтересною лектурою для кожного громадянина і важливим джерелом інформації для майбутнього дослідника. Український Народний Союз виданням цеї книги дає черговий великий вклад в українську духову культуру та її розвиток. Щоб дати можливість усім нашим громадянам придбати цей Ювілейний Альманах „Свободи", який повинен стати настільною книгою в цьому книжковому сезоні, — ціну на цей Альманах встановлено дуже низьку, бо тільки один долар і 50 центів ($1.50), не зважаючи на величезні кошти друку. Розсилку замовлених примірників Альманаху почнеться вже з кінцем цього місяця. Замовляти можна вже тепер, — висилаючи грошеву належність на адресу Адміністрації „Свободи":

„SVOBODA", P.O. BOX 346,
Jersey City 3, N. J.

Гроші можна пересилати чеками, поштовими переказами або один долар готівкою та 50 центів в поштових марках. Аляманах надруковано в обмеженому тиражі й тому тільки поспіх у висилці замовлення може запевнити теж висилку книги.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА ПОБЛАЖЛИВІСТЬ ДО НАВЕРНЕНИХ

Моріс Л. Ернст, нюйоркський адвокат, загально відома фігура в американськім ліберальнім світі та бувший близький дорадник президента Ф. Д. Рузвелта, написав разом з журналістом Давидом Лотом книжку, затитуловану „Звіт про американських комуністів". Не сумніваємось, що Ернст добре знає справу, яка стала предметом цеї книжки. До того книжка ця це властиво звіт з розпитів понад 300 бувших комуністів, провідних і тих, що належали до сірої маси. Їх питано, що саме загнало їх в комуністичні ряди, як їм там велося та що заважило на тому, що вони їх залишили. Але важливіша ціль книжки: допомогти наверненим стати чемпіонами свободи, або хоч уможливити їм нормальне життя у спільноті, яка не може їм забути їхнього минулого.

Вже сама поява цеї книжки вказує, що не солодко живеться тим, що впавши жертвою комуністичної агітації, хотіли б спокутувати свій гріх і знов стати добрими громадянами країни. В першу чергу їм доводиться багато витерпіти від комуністичних калюмній, а нераз потерпіти навіть і фізично. Це правда, що дехто з бувших комуністів зробив на наверненні навіть особистий інтерес, поминаючи добру прислугу, зроблену державі й суспільству при відкриванні комуністичного зрадництва. Але загал навернених, як виходило б зі звіту авторів книжки, почувається дуже зле, бо громадянство глядить на них далі як на паршивих овець. Автори якраз апелюють до людського милосердя і зрозуміння душі тих, що зійшли на злу дорогу.

Дуже цікаві дані щодо віку тих, що пристають до комуністів. Отже між 18 і 23 роком. Але більшість покидає комуністів дійшовши до 23 року життя. Ще цікавіше, з яких верств американського суспільства поповнювались комуністичні ряди. Отже з таких домів, що малися матеріяльно добре, з бизнесменських і банкирських кол, а навіть з таких, де батьки були проповідниками. Це мав бути бунт дітей проти надто консервативних батьків! Найбільше комуністів виходило з каледжів, так, що в комуністичних вербункових квартирах більше раділи одним комуністом з сірої маси, ніж „10 комуністами з титулом доктора філософії". Комунізм, як стверджує звіт, не дуже промовляє — як це загально думають — до американських „меншин" і тих, що прибули з чужих країн, ні теж до негрів, що ставлять комуністичній агітації завзятий опір. Американський комуніст не той, що працює тяжко руками. Він дитина міста і, як сказано, походить з матеріяльно добре випосаженої родини, часто дуже нещасливої, в якій бувають самогубства, розводи і т. п.

Стерлінґ Норт, обговорюючи цю книжку, пригадує, що на симпатію заслуговує не тільки навернений, але також і загал, наражений через п'яту комуністичну колону на зраду країни, видачу Москві найтайніших документів тощо. Знов Чарлз Пур, похваливши, як і Норт, благородні почування авторів, добачує слабу сторону книжки в тому, що вона не розкриває як слід „комуністичної інтриґи", а зокрема поганої ролі комуністичних попутників, що то мають завжди можливості впливати на загальну публічну опінію, а як обставини міняються, захищатись, що вони ніколи не були членами партії.

Вкінці ще згадаємо, як багато маємо в Америці членів Комуністичної партії. Найбільше їх було в час останньої війни, бо 100,000. З кінцем 1951 року було вже тільки 31,608. Бувших комуністів, що розчарувались в партії та її науці й діяльності є коло 700,000. Назагал американець, що попав у комуністичні ряди, залишається там пересічно два-три роки. „Професійних комуністів", яких автори нараховують біля 8,000, віддають вони „під опіку" Еф Бі Ай. Але звичайних вони дальше навертали б і шукали б для них у загалу — милосердя.

ВОДНЕВА БОМБА

Ґордон Дін, голова Комісії Атомової Енерґії, проголосив в останніх днях заяву в якій стверджує, що на островах Еніветок на Тихому океані відбулася третя серія досвідів, яка включала теж „експеримент відносно термо-ядрової реакції". В повідомленні не сказано виразно яка саме „термо-ядрова реакція" була включена в ті досвіди, але це поняття може відноситися тільки до водневої бомби. В повідомленні теж не сказано, чи Америка вже має водневу бомбу, але сказано, що експеримент був успішний і з цього виходить, що Америка цю бомбу або вже має, або щонайменше може мати.

Із зрозумілих причин, ціла ця справа водневої бомби окутана найбільшою таємницею. Комісія Атомової Енерґії проголосила свою заяву після того, як в пресі появилася низка приватних повідомлень, головно від моряків, які були віддалені від місця експерименту на десятки миль, але які бачили „сонце на землі" та всілякі інші неймовірні явища. Рівночасно з інших авторитетних, головно наукових джерел, стверджують з цілою певністю, що Америка вже таки має водневу бомбу.

Воднева бомба різниться від атомової не тільки своєю багато разів більшою силою, але й процесом експльозії. Ураново-атомова бомба вибухає в наслідок „фізії", отже розриву атому, тоді коли процес вибуху водневої бомби є цілком протилежний і відбувається в наслідок „фузії" — злиття атому. В першому випадку уранова бомба вибухає тоді, коли в неї вдаряють невтрони, яких повно в повітрі, звільняючи енерґію, що в'яже разом ядро плутонія. У водневій бомбі перемінюється важкий водень в гелій, що наступає в мільйоновій частині секунди і тільки в температурі, що дорівнює температурі сонця. При цій переміні важкого водня в гелій залишається мала маса, що згідно з теорією Айнштайна перемінюється з черги в енерґію безмірної сили. Сонячну температуру, в якій важкий водень може перемінитися в гелій, може витворити тільки експльозія атомової бомби, яка в цьому випадку править за „запальник" для водневої бомби.

Поминаючи сам складний процес експльозії одної і другої бомби, яким інтересуються вчені спеціялісти, для кожного громадянина важливий головно сам факт, що в руках людини опинилась сила, яка може цілком знищити всю нашу цивілізацію. Наявність атомової і тепер водневої бомби створює кризу, від розвитку якої вже дослівно може залежати дальше існування нашої планети. В новій атомовій війні, в якій обидві воюючі сторони могли б користуватись атомовою і водневою бомбами, вже не було б переможця, тільки одна суцільна руїна. Сьогодні Москва ще не має водневої бомби, але маючи атомову бомбу, вона — згідно з передбачуваннями деяких знавців — може розвинути й водневу бомбу найпізніше до 1955-го року. З хвилиною, якщо б ця страшна зброя опинилася в большевицьких руках, доля світу могла б бути, як кажуть, припечатана.

В такій ситуації ще не вся надія на рятунок втрачена. Цю надію дає з одного боку факт, що воднева бомба, якщо вона існує, то все ще тільки в руках американців. Цей арґумент може переконати Москву, що після атомової війни не матиме пристосування на цій планеті вже не тільки теорія Маркса, але взагалі жодна, бо не буде ані кому, ані де її здійснювати. З другого боку, американський плян контролі атомової енерґії, запропонований Об'єднаним Націям, дає це єдино реальні можливості відвернути цю загрозу атомової війни та всі її страшні наслідки. Америка, випередивши Совєтський Союз в цій атомовій і водневій зброї, має тепер велику відповідальність зробити все можливе, щоб забезпечити світ перед тою страшною загрозою, яка могла б для нього виникнути тоді, коли б Кремль дорівнював в цій зброї вільному світові.

Микола Очерет

ХИБНА СТАВКА

Американські військові власті в Німеччині фінансували вишкіл групи німецьких партизан, що мали б вести відповідну акцію на випадок війни з Совєтами. Проте вони швидко переконались, що ця група зловживає американським довір'ям та намагається стати фактором в німецькій політиці і тому американці перестали її підтримувати і припинили фінансову допомогу. Американці довідались, що ця група склала список „ненадійних німців", які мали бути „зліквідовані" на випадок совєтської інвазії. На спискові були переважно німецькі соціялісти. Американці признають, що сама думка про вишкіл партизан на випадок війни не є зла, хоч можливо і „немудра", зокрема після того, як все це вийшло на світло денне і всім стало відомо про це.

Прочитавши таке повідомлення з Бонну нам було ясно, що американці почали реалізувати „не злу думку", але реалізацію вели „не мудрими" шляхами, роблячи хибну ставку на німців. Нам пригадується випадок під час революції в Німеччині після першої світової війни на станції в Ґіссені. Революціонери хотіли роззброїти військовий ешельон, що йшов з Франкфурту на Ганновер і стояв на станції. Всі революціонери кинулись на перон, але при дверях на виході стояв залізничник і вимагав квиток для виходу на перон. Тоді всі оті „партизани" стали в чергу, щоб купити квитки і поки вони це зробили, потяг з військом вже давно пішов зі станції далі. Це характерно для німців, але абсолютно шкідливе партизанам.

Ми пригадуємо другий випадок в самому Берліні. Якийсь злодій вихопив у жінки з рук валізку і почав тікати. За злодієм погнався поліцай, а той, побачивши це, побіг прямо через квіти й траву геть з саду. Поліцай, людина порядна, так зробити не міг і біг стежечками, минаючи грядки з квітами і клюмби з травою. Тож поки він крученими стежечками добіг до вихідної брами, за злодієм вже й слід прохолов.

З цих двох випадків зразу видно, що німець, вихований віками на засаді „порядку", органічно не може бути партизаном, бо вже саме поняття „партизан" заперечує правопорядок. І так воно і є: німецький вояк гарний виконавець наказу, але власної ініціятиви він не має. Знову ж таки: пощо американцям вишколювати партизан, коли вони в своєму розпорядженні мають готових, природних партизан! Згадати хоч би білорусів, поляків чи словаків — їх же вишколювати не треба, їх треба лише зорганізувати і дати зброю, бо всі вони протягом всього часу визначились як досконалі партизанські вояки. Головне ж, що ці партизани будуть дійсно твердими пробоєвими групами, бо всі вони знатимуть, що б'ються за волю свого народу, за свою власну державу.

Вся ж історія Німеччини, починаючи ще з XVI століття, каже, що німці є спільником Росії і руїнниками Европи. Згадаймо лише те, що з 1914 року німці зробили два страшних напади на Францію, захитавши її до основ і обірвавши життя мільйонам французів. В обох же випадках „рятівником" Франції виступала і Росія. Разом з тим співпраця Росії з Німеччиною по першій світовій війні дуже швидко відновила німецькі військові сили і породила Гітлера. Сучасна політика Росії консолідує і наснажує в Німеччині якраз ті самі сили реваншу, імперсько-реставраційні, найбільше авантюрні і антиевропейські. Це ж вони торпедують оборону Европи проти московського наступу, тож саме вони голосно кричать, що Німеччина рятує не себе, не себе обороняє від Москви, а Европу, й наперед усього Францію. В розіґрі між Сходом і Заходом Німеччина хоче покласти на ту чи іншу шальку терезів вагу німецького меча, або так званого невтралітету і в той спосіб стати арбітром спору. Концепція настільки авантюрна, наскільки й не реальна, бо фактично Росія використовує, як використовувала й раніше, Німеччину, як таран, що ним вона „пробиває вікна в Европі", а разом і руйнує хати у европейського населення.

Ще напочатку своєї історії німці, тікаючи від східних орд, руйнували Европу і так під цим тиском Німеччина весь час пересувається з Сходу на Захід руйнуючи Европу, а уявляє собі, що відіграє ролю „арбітра" світового ладу. Так було, так є і тепер. Але сьогодні Европа не потребує ні кованого меча Німеччини, ні посередництва Берліна, лише не треба робити хибних ставок на історичного спільника Москви, а дати можливість озброїтись тим, чиї народи гинуть під п'ятою большевицької тиранії і то не лише в Европі, але також і в Азії. Вільному світові не потрібно вишколювати загони партизан, бо вони вишколені життям, вони виховані протягом всієї історії тих гноблених народів, але їх треба зорганізувати і чітко визначити, що вони йдуть на боротьбу за власну, незалежну державу, за волю свого народу. І саме відділи цих партизан єдині мають вірний шанс розсадити „тюрму народів", бо разом з ними до бою стануть і їх поневолені народи.

М. С.

„Великі думки походять із серця"

Коли на світі щось повстало: місто, сади, храми, фабрики, залізниці, літаки, радіо і т. д., то все це повстало як наслідок великого напруження розуму, волі, праці рук. Але, разом з тим, нічого з того не повстало б, коли б не було бажання усе те зробити, не було б хотіння досягти чогось, не було б душевних емоцій, ентузіязму.

Якийсь філософ влучно зауважив: „Великі думки походять із серця".

Так, справді, для великих думок мало одного розуму. Розум формує думки, з'єднує їх у певну логічну цілість, але великі ідеї, мов блискавка, родяться із серця. Особливо в тій сфері, що найбільш з'єднана з почуттям: любов до людини, до людей, до батьківщини, бажання зробити їм добро, врятувати з біди.

Тому історія людства повна прикладами, коли великі задуми, а за ними — чини, походили передовсім „із серця". При чім ці задуми були справді великі і свідчили про великий „розум серця".

З цього приводу один старий російський письменник (Гончаров) справедливо зауважує: „велика любов нерозлучна з глибоким розумом; широчінь розуму — рівна глибині серця; через це верхів ґуманности досягають великі серця, — вони ж і великі уми".

Ці думки мимоволі набігають, коли роздумуємо над нашою, українською, справою. І у нас, коли щось зроблено видатного, великого, то повстало це лише в наслідок „серця" — з бажання, з ентузіязму щось зробити, чогось добитись, якоїсь мети осягнути.

Коли глянемо на головніші ділянки нашого життя — письменство, наука, шкільництво, кооперація, державне будівництво, збройна боротьба, то побачимо, що всюди почалось від серця, від душі, від ентузіязму. І тільки дякуючи йому, цьому ентузіязмові, переборено величезні перешкоди і серед найбільш неприятливих умов осягнено великих наслідків.

І нині українство, українське суспільство має перед собою цілу низку великих справ, великих завдань, невідкладних обов'язків, які мусить виконати. А зможе вона їх виконати легше тоді, коли створить для цього реальну можливість.

А ця реальна можливість — це в наших нинішніх умовах в Америці, є наш **Народний Фонд.**

Народний Фонд! Здавалося б, — яка „проза": фінансова установа, доляри, податок — як це все далеке від „серця", від високих душевних переживань!

А, між тим, як усе це невірно! Бо хто ж і що ж, як не Народний Фонд дасть можливість виконати те, що є у нас в найглибших таємницях серця: допомога нашій Батьківщині, промовити слово в її обороні, виховати наших дітей в любові до Рідного Краю, подати помічну руку потребуючому землякові...

Все це — є порухи нашого серця, нашого чуття, але ж зреалізувати їх зможемо лише реальним чином, реальними категоріями, а ними є: Народний Фонд.

І, власне, що до цієї Народної Установи ми повинні зревізувати свою психологію:

Це — не звичайний банк, куди складається свої приватні ощадності, це Національна Установа, що має зреалізувати найшляхетніші наші бажання, задуми, пляни, найвищі ідеї.

І тому для нашого Народного Фонду ми мусимо уділити частину свого „серця", своєї душі, свого ентузіязму, щоб цей наш всенародній засіб боротьби був сильний, могутній, щоби, при допомозі цього засобу, ми наблизились і досягли своєї мети...

М. В. Дольницький

Міжнародні ускладнення

2. Зріст націоналізму

Ідеї об'єднаної Европи, все ще не окресленої точніше федерації держав, ідея однієї европейської армії — поширюються в Европі в останній час щораз більше, та з другої сторони націоналізм виявляється щораз більш аґресивним. Трудноші в переконанні потреби европейського об'єднання доливають оливи до вогню ультра-націоналістичних течій. Проблеми зв'язані з цим явищем накопичуються цілком помітно і грозять поважними, новими міжнародніми комплікаціями та ускладненнями.

Приглядаючись до зросту націоналізму в світі, можна помітити три його відлами — визвольний, імперіялістичний та ізоляційний. Перший і останній змагається за добро власних народів, другий, імперіялістичний, що його репрезентує СССР, має на меті поневолення і невільництво.

Визвольний націоналізм, що до нього можна вчислити український і всіх поневолених СССР народів, змагається за самостійність і незалежність. Виявляється він найбільше і найвиразніше в підпільних рухах на рідних землях і до нього прислухається світ з великою увагою. Преса приносить щораз нові вістки про націоналістичні дії з України, Білорусі, Балтійських держав, а також з країн, що після другої світової війни дісталися під панування СССР.

Російський націоналізм, що діє на території СССР, під маскою комунізму, і закордоном під маскою демократії, посилив свої намагання. Єдинанеділима та підбій інших народів, в такий чи інший спосіб, це програми цих рухів. Зручною пропаґандою російський націоналізм ще сьогодні знаходить багатьох прихильників поза кордонами СССР, які з незнання або злої волі дають йому підтримку.

Американський націоналізм добачують у пропаґанді ізоляціонізму. Американці, обтяжені перший раз великими податками, невдоволені з війни в Кореї та перспектив нового світового воєнного пожару, раді б, щоб Америка дещо відсунулася від европейських і азійських справ та присвятила більше уваги американському народові. Проте американський загал є проти ізоляціоністів, розуміючи, що в сучасному світі не може бути посторонніх глядачів, що простори завдяки технічним винаходам змаліли та що Америка, допомагаючи Азії, перш-усього боронить себе саму.

Попри ці три роди націоналізмів, що сильно зросли в останній час, ми є свідками зросту націоналізму колоніяльних народів. Ці народи, непідготовані до самостійного життя, завдають своїми націоналістичними рухами нових клопотів. До того поведінка з ними деяких колоніяльних держав з демократичного табору ще більш ускладнює ситуацію...

Отже маємо азійський націоналізм, арабський націоналізм і націоналізм кол. держав осі. Особливо небезпечні японський, італійський і німецький націоналізми.

Німецький парлямент був примушений розв'язати Соціялістичну Державну Партію, бо вона виявляла всі познаки, що характеризували нацизм. Колишні члени СС, на своїх зборах недвозначно виявили націоналістичне обличчя. Німецькі соціялісти зокрема завзято пропаґують німецьку виключність. Таємні терористичні групи німців, що їх організовано з відома американської окупаційної влади, виявилися 100% нацистами-націоналістами із цілями тероризувати і „ліквідувати" політичних противників, у випадку нової війни. Пересічний німець, навіть не член політичних організацій, наставлений дуже націоналістично. Він ненавидить не тільки комунізм, але й не менше американців, англійців та французів. Демократичним провідникам сучасної вільної Німеччини не легко лявірувати на міжнародньому форумі маючи таке запілля в себе дома. Комунізм і націоналізм, нерідко, хоч ворожі до себе, проводять спільні дії на згубу демократії. Зокрема в Німеччині досягли вони алярмуючого значення і впливів.

(Закінчення на стор. 3)

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(29)

Стіни і стеля аж блищать від бруду і рясно вкриті плямами тисяч роздушених блощиць, котрі чергуються з написами по-мадярськи, котрих ми, на щастя, не розуміємо і безліччю малюнків і зображень, так би мовити, „інтернаціонального" змісту, котрих, на жаль, не розуміти не можна... Тих малюнків безліч, не лишень на стінах, але навіть і на стелі. Вузька їхня тематика надолужується і урізноманітнюється такою буйною авторською уявою, що волосся на голові стає дубом, а під грудьми млоїть, як після щойно випитої шклянки рицини.

При виді того всього я вибухаю плачем. Мене охоплює такий страшний жаль за дітьми і таке страшне розкаяння, що я готова вже бити в двері кулаками і кричати. Антін Степанович, приголомшений не менше від мене, але починає мене уговкувати:

— Та цитьте! Чого ви плачете? Може за годину або дві нам дадуть відповідь, і підемо додому...

— А чого ж він нас замкнув?

— Ну, мало чого!.. „Замкнув"! А, може, порядок такий. Йому ж перед начальством треба відчитуватись!..

Я перестаю плакати, але на душі в мене не легшає.

Минає година, друга...

Надворі темніє, здіймається вітер, і навіть починає мороситн дощ, а про нас ніби забули.

Нарешті десь коло семої години брязнув у замку ключ, увійшов вояк і знаком руки покликав нас за собою. Ми зірвалися з місць, втішені, і пішли за провідником. Але наша радість скоро погасла: нас повели до сторожівки на вечерю. Поставили перед нами величезну миску горохової зупи, білий хліб і навіть яблука. Але я, замість їсти, починаю голосно хлипати. Мадяри щось шваргочуть, очевидно потішають, і знаками припрошують їсти. Та мені зовсім не до їжі. Я плачу чим далі голосніше. Аж нарешті входить якийсь вояк і обзивається по-словацьки. Розпитавши в Антона Степановича про нашу пригоду, переказує її товаришам, а ті знову щось шваргочуть і переказують, що нам нема чого журитися, бо нас завтра напевне випустять. Під умовленнями Антона Степановича і присутніх я ковтаю трохи зупи, з'їдаю трохи хліба і двоє яблук, рясно поливаючи це все сльозами. По вечері мадяри приносять нам чотири коци, невимовно заялоожену подушину, дають папіросів і відводять назад до келії.

Світла нема, і темно, хоч око виколи.

— Шкода, що діда Бориса нема, — пробує жартувати Антін Степанович. — Зараз сказав би: „Замкнули, як молодих у коморі!.."

Але жарт до мене не доходить, і я продовжую нишком плакати.

Грибенко тим часом напомацки розстелює коци, примощує подушку, потім підходить до мене і проводить рукою по моєму обличчі.

— Еге! — каже він. — Та ви й досі плачете?!. А я, знаєте, навіть ніколи не думав, що ви вмієте плакати! Фе-е-е! Така смілива, така енерґійна жінка і — раптом розкисла! Це вам зовсім не личить. Це ви перший раз у тюрмі — то вам страшно. А я вже побував у ній, хай вона западеться! Та ще не в такій!.. Хіба це тюрма? Це ще не тюрма... Ось ідіть, краще, лягайте. Я подушку положив під стіною для вас, а сам ляжу скраю... Ситуація, звичайно, того... трохи пікантна, але сидіти цілу ніч не будемо.

— Ви, як хочете, лягайте, а я не буду!..

— Ну, це вже, вибачте, зовсім глупо! Холодно так, та й змучилися ви. Ідіть трохи відпочинете.

— На цю подушку я не ляжу!

— Ну, а я ляжу, бо в мене рука болить.

Я здіймаю фартух, накриваю подушку, помагаю інженерові накритися і врешті решт зважуюся сама прилягти на краєчок причі, обгорнувши ноги. Антін Степанович ще трохи вовтузиться, підмощує під хвору руку коца, а потім затихає, вдаючи, що спить. Однак, звичайно, ні він, ні я не задрімнули цілу ніч. Блощиць, правда, не було чути, але холодний вітер, що задував у вибиту шибу, тверда прича і наш настрій гнали сон геть.

Минула ніч, і настав ранок.

Нас напоїли кавою і знову замкнули. Надії на скорше звільнення не оправдувались, і все виглядало так, що ми можемо сидіти тут цілими роками. Ми нудились і гризлися до обіду, але й після обіду по нас ніхто не приходив.

Коли б хоч зналося мову, можна було б щось починати. Але що почнеш, не знаючи жодного слова?

Для скорочення часу ми пробували говорити між собою, але і між нами розмова не в'язалася, тому ми майже безперервно курили цигарку за цигаркою мадярські „Гонведи", яких їдкий дим діставався, здається, аж у п'яти.

Минув цілий день, ще довший як ніч, і надворі знову почало вечоріти.

— Невже ми знову будемо тут ночувати? — питаю в розпуці.

— Та так виглядає, — зідхнув Антін Степанович.

— Боже, а як же діти?!! Я не витримаю!..

— Чого ж не витримаєте? — урезонює мене Грибенко. — Ви хіба не сподівалися, що може таке статися? Адже самі говорили Каті, що як нас не буде три дні, то хай ідуть шукати. А ми всього один день тут...

Дійсно, я так говорила! Дійсно я цього сподівалася! Але не сподівалася я лишень того, що в'язниця така страшна!.. Страшна не небезпекою, а позбавленням можливости дії, руху, боротьби! Страшна свідомістю свого безсилля і безнадійністю. Гіршого від того нічого не може бути!..

Знову коло сьомої вечора брязнув ключ в замку і знову сторож покликав нас знаком руки. Ми думали, що як і вчора, нас кличуть на вечерю. Та на цей раз приємно помилилися: нас вели до дижурного старшини. Був той самий, що і вчора.

— Ви є вільні, — заявив нам. — Можете вертатись назад у Каменяни.

Від цих слів мені моментально вернулася відвага.

— А на Ревуцу не можна? — питаюся.

— Ні. Можете вертатись тільки туди, звідки прийшли, — твердо відповів офіцер.

— А коли ми всі завтра прийдемо сюди?

— Не раджу: підете назад. Через Мадярщину ми вас не пустимо.

Сперечатися не було сенсу...

Сторожа відводить нас аж за міст і пускає. Надворі темінь, а до того ще й починає моросити дощ.

— Як же ми потрапимо додому? — питаю я інженера.

— О, не бійтеся! — відповідає він. — Я виріс у лісі, і скоріше заблуджу у власній хаті в день, як у лісі вночі. Ходім от сюди, сюдою буде ближче...

Я здаюся на лісовий досвід Антона Степановича і йду покірно туди, куди він веде. Незабаром переконуюся, що Антін Степанович дійсно почуває себе в лісі, як дома, бо через яких дві години ми вже опинилися на знайомій плескуватій горі, на якій вчора відпочивали, навіть не помітивши, коли перейшли кордон. Але і з гори Антін Степанович іде не тою дорогою, що вчора, а іншою. Ще півгодини — і ми на цвинтарі. Тут натикаємось на цікаве явище: на галявині світилися матовим голубим світлом дивні, правильні форми підкови, метрів по два в діяметрі. Кожна з них своїми кінцями впиралася в краї корчевих заростів. Це було таке дивне, що нам перехопило дух. При ближчому розгляді виявилося, що ці підкови творять якісь особливі світляні гриби, величиною маленької тарілочки кожний, що росли по кілька вкупі, а одна купка від другої, ніби за виміром, були віддалені на яких 15 сантиметрів...

(Продовження буде).

Дам'ян Горняткевич

БОГДАН ЛЕПКИЙ

У ВІСІМДЕСЯТИ - РІЧЧЯ НАРОДИН ПОЕТА)

(Продовження)

Одначе поет не сумнівається щодо перемоги в нашому всенадіональному зриві, він вірить, що врешті

. . . . ніде,
Кордонів жадних не буде,
Лиш даль далека, синя.

І кличе:

Як сталь гартується в огні,
Так ти нас воля, розогни,
Веди, веди нас, славо!

Та вже справжнім пророчим духом навіяний інший, раніший його вірш п. з.: „Часом звижаються мені", написаний не пізніше 1902 р., в якому найвиразніше відчувається цілий кошмар теперішньої політичної дійсности на сході Европи.

Часом ввижаються мені
Якісь поля великі,
Безмежно довгі і сумні,
Буйні і грізно дикі

Як океан, шумить трава
І хвилею кладеться,
Все небо хмара залягла,
А грім змією в'ється.

Мечем рубає, як лицар
Могучий, а незрячий,
І креше іскри з чорних хмар,
На землю сипле ними.

Дрижать і стугонять поля,
Трава вогнем палає,
А над могилою вімя
Твар сонця виринає.

Страшна, червона, як опир,
Що з гробу серед ночі
Встає, і в світ іде на жир,
І стогне: „М'яса хочу".

„Гей, м'яса, м'яса, хоче він"! —
Ревуть поля, діброви.
Все небо, як великий дзвін,
Гукає: „Крови, крови".

На той грізний, пекольний клич
Могили стогнуть, мліють,
Летять галки, гукає сич,
Вітри смертельні віють.

Брязчать мечі, звеніть списи,
Потоки крови ллються,
І розтвираються гроби,
Кістки встають і б'ються.

А є в тім бою лють така
Завзяття і розпуки,
Що стогне і скинить земля,
Як брав би 'і на муки.

Що зорі криються в блакит,
Що вітер не повіє,
Що в'яне і всихає квіт,
Що скалам серце мліє.

І лиш те сонце, як опир
Червоні вторюють очі,
Кровавий оглядає пир
І кличе: „Крови хочу".

Часом ввижаються мені
Такі поля великі,
Безмежно довгі і сумні
А безконечно дикі.

Проаналізувати далі його прозові твори — в короткому огляді, — дуже важко. На першому місці слід відзначити його трилогію. Не постала вона ні нагло, ані припадково. Вже раніше, бо біля 1911 р., він написав настроєвий вірш про Батуринські руїни. В 1914 р., згоріла його драма п. з. „Мотря". Не намагався він її реконструювати, сама тема твору залишається далі в його уяві, кристалізувалася і врешті дотогочасний поет-лірик стає епіком і відтворює постать великого українського державника — Мазепу. Ставить йому пам'ятник, якого час ніколи не знищить. Пригадую собі слова Богдана Лепкого, як поставали дальші томи його трилогії. Він сказав одного разу до мене: „Я наче б то живу не в теперішніх часах, на в переломову 1709 р. Іноді не чую я шуму авт, ані скреготу краківських трамваїв. А довкруги себе бачу так часто цілий двір Мазепи, веду розмови з Мотрісю, з Чуйкевичем. Я бачу їх усіх так виразно перед собою..."

II.

З черги хотів би я згадати хоч декількома словами про засоби його наукової праці. З-під його рук вийшов нарис історії української літератури, доведений до кінця XVI. ст. (рукопис дальшої частини пропав), а далі прекрасний підручник історії українського письменства в польській мові, призначений для студентів університетів. І врешті написав об'ємисту працю про творчість Марка Вовчка (в 3-томовому виданні творів нашої письменниці) та обширну студію про Тараса Шевченка (в 5-ти томовому виданні його творів). Обі останні праці постали у крайньо несприятливих умовинах емігрантського життя в Німеччині під кінець першої світової війни, де пекучо відчувалася недостача відповідних наукових джерел, та де холод і голод заглядав до його хати. Аж дивно стає, звідкіля Богдан Лепкий міг назбирати серед таких прикрих умовин стільки джерельного матеріялу! Щоправда, про опублікований Лепким листи Шевченка професор Зайцев висловився дещо критично, а саме: „він (Лепкий) працюючи в Німеччині, не мав під руками потрібного науково - критичного апарату й тому не ставив собі ширших завдань, що їх поза межами України й виконати не можна було". Одначе цей підхід не зовсім вірний: вже хоч бо у відділі переписки Шевченка Лепкий опублікував аж 160 листів Тараса, подаючи їх повний текст у мові оригіналу, чого не робив П. Зайцев, видаючи, наприклад чужомовні листи тільки в українському перекладі.

Богдан Лепкий поклав теж велику заслугу в ділянці Шевченкознавства, збиваючи дотогочасні фальшиві погляди, що Шевченко являється в нас тільки геніяльним самоуком, без основної шкільної освіти. Цю неправдиву думку повторювали в ряди-годи деякі наші літературознавці давніх часів, забуваючи, що Шевченко відбув повні студії в Академії мистецтв у Петербурзі, отже закінчив науку у високій школі, здобуваючи в ній титул академіка! Як виявили новіші досліди, одною з головних передумов прийняття до Академії мистецтв у Петербурзі було добре знання французької мови, яку Шевченко присвоїв собі ще як кріпак.

На окрему увагу заслуговує польський підручник історії української літератури Лепкого. Він потрактував свою книжку не лише як історію нашого письменства, але як цілої української культури. Читач знайде там не тільки інформації про впливи українського мистецтва на наших сусідів, але навіть про наш економічний стан. Між іншим спеціяльно підібраним науковим матеріялом є там згадка про зацікавлення відомого польського поета й драматурга Виспянського українським побутом, а то з нагоди написання драми п. з. „Болеслав Сміливий", де автор цієї драми сам зарисовував проєкти костюмів для своїх персонажів за зразками гуцульської народної ноші. На таке зацікавлення Виспянського українським правдивим побутом вплинула мабуть безпосередньо ревеляційна стаття польського історика Станислава Закшевського, написана в 1902 р., в якій цей учений доказував, що замордований Болеславом Сміливим краківський єпископ св. Станислав був рідним сином українського князя Володимира Великого (до речі один із синів св. Володимира називався справді Станислав!). І хоч згадана стаття проф. Закшевського викликала протести деяких польських науковців, то проте таки знайшла — як бачимо, — ширший відгомін і чимале зрозуміння в колах польської тогочасної еліти, коли дала поштовх самому Виспянському до написання „Болеслава Сміливого" аж із двома типами українських жінок (дружини й матері короля). Цей твір постав у тому ж самому 1902 р., коли Закшевський виступив із зовсім невідомим досі фактичним матеріялом, використовуючи в тому випадку римські архіви аргументи. У дальшій частині цієї книжки проф. Б. Лепкого знаходимо на 17 ст., дуже цікаву згадку про український стиль в архітектурі: „Дев'ятибанні церкви (прим. у Самарі) з завершенням українського церковного стилю, якого основними прикметами є фантазія, свобода інвенції й повне відхилення від шаблонів. Годі знайти поміж ними два зовсім подібні твори. З тим стилем боролася Москва, не перебираючи в засобах уже в XVII ст., а в 1801 р., „святіший Синод", видав виразну заборону будування церков „малоросійським способом"... Самозрозуміло, був це властиве тріюмф українського мистецтва, мимо виразного гнету. Таких фактів є в книжці Богдана Лепкого багато й вони мають спеціяльне значення для читача-чужинця.

(Докінчення буде)

ЖІНОЧА ВИСТАВКА

Я не збираюся, очевидно, писати рецензію на цю Виставку, але хочу розповісти таку маленьку пригоду, що притрапилася в зв'язку з тим міжнародним жіночим підприємством одному з моїх приятелів, теж робітникові вічного пера, т. зн. письменникові. З тієї теж причини я не можу ручити за це, скільки в його оповіданні є правди, а скільки „творчої фікції"...

Цей мій шановний приятель, користаючи з пресової карти вступу, пішов на виставку того дня, коли офіційно відкрили... польський відділ. Хотів запізнатися з досягненнями „братнього" жіноцтва. І при повній об'єктивності, яку старався зберігати, він дещо розчарувався тими досягненнями... Польський відділ мав, що правда, аж три „департаменти", але всі три були сіренькі та нічим особливим не вирізнялися, хіба кількома „позиченими" від нас, гуцульськими тарілками і примандливим запахом ковбаси, яку продавали в одному з кіосків.

Не без почуття гордости ствердив мій приятель, що на відкриття польського відділу більшість американської і, взагалі, чужинецької публіки, облягала здудсіль... український кіоск. Між іншим наблизилася також до нього, але на приличну відстань — група поляків, а, точніше, польських „гпінорів".

— Чи то не сором, панове, — сказав один, що його всі титулували капітаном, — чи то не ганьба для цілої Польщі, що українці так нас б'ють?! Погляньте тільки, яке знамените місце захватили: в самому центрі галі!

— А подивіться на їхній прапор! Прапори всіх націй однакових розмірів і з „гулькою", а вони свій, найвищий, випхали на самий фронт та й ще з „труйзембем"!

— То не в прапорі штука, — тягнув свій виклад пан капітан, — ви зверніть увагу, з яким смаком улаштований їх відділ, які мистецькі речі вони мають! Пся креф, як ці кольори грають й очі полонять!... А хто бачив балетний виступ їхніх дітей?... З яким артизмом, з якою грацією ця смаркатерія танцює!

— Я вам скажу в чому справа, пане капітане: в них не має стільки партій, що в нас, вони не гризуться одні з одними, як ми! Всі зорганізовані, йдуть рука в руку і те пер бачите наслідки: мають один кіоск, але добрий, а наші посварилися, поставили три каютки і що з того?

— Ех, не стіймо тут, панове, і не робімо гайдамаками публіки! Ходім краще напиз, нап'ємося пива.

. . . І пішли. Це, якраз, підходила обідня пора і публіка повілі розпорошувалась. Мій приятель вже також наважився піти слідами представників братнього народу, як раптово помітив якесь замішання під українським відділом... Дві розгарячковані пані та один панок, вимахуючи руками, каталогами і програмками, приперли, як то кажуть, до стіни дижурну комітетову і пінолосом, аж досить „підкресленим" — брали її до „рапорту".

— Пані! — хвилювалася молодша особа, з нервовими рухами голови. — Де ви той тризуб повісили? Чому в кутї?... Чому не посередині?

—Ол райт, — згодилася добродушно пані комітетова — Я можу його перевісити і на середину.

— Це взагалі скандал! — вмішалася в цьому моменті старша особа. — Це не Виставка, а компромітація нашого жіноцтва, нашого мистецтва, нашої культури, всього нашого дорібку! А де такі вишивки?... А де онтакі взори?... А килими, а рушники?...

— Ой, пані, пані, — вхопилась за голову комітетова, — та ж вам на такій малій „захристії" не збудуємо цілої України!

— Ви її не будуєте, а руйнуєте! — прийшов назміну старшій особі малий, чорнявий панок. — Прошу, подивітися на цю мапу в вашій програмі! Що тут намальовано?... Де поділася наша національна територія?!

— О, пане, я вас дуже перепрошую! — піднесла голос пані комітетова і сама, нівроку, приглядалася на повний зріст, як перелякаций панок відскочив. — Я не знаю, де поділася територія, але я знаю, що це є наша, Жіноча Виставка, ми, жінки, маємо право тут сваритися і наговорити одна одній, скільки влізе, але вам, мужчинам, зась!...

— Пані, цей пан є мій нарєчений! — запищала молода особа з нервовими рухами голови. На підмогу комітетовій наспіли ще три пані з Комітету і почалася така перепалка, що мій приятель затиснув капелюх на голову і чкурнув поміж кіоски з 71-го Реґименту!... І в душі дякував Богові, що тим полякам, які так високо оцінили наше „єдиномисліє", прийшла фантазія піти напитися пива.

Ікер.

МІЖНАРОДНІ УСКЛАДНЕННЯ

(Закінчення зі стор. 2)

В Італії виразно добачують відродження фашизму. Недавно створена нова організація „Міжнародний Рух Воровій Британії" на спілку з паралельно із іншими націоналістичними італійськими організаціями, ведуть широко-закрою націоналістичну пропаґанду, поважно загрожуючи демократичним установам.

В Японії, яка стала самостійною державою, помітний також зріст націоналістичних настроїв. Взаємини американців і японської влади, назагал дуже коректні, але серед народу і деяких політичних провідників помітні щораз виразніші прояви негодування з другорядної ролі Японії та її залежности від Америки, як теж з революційних змін, противних традиції.

Куди б не розглядатись по світі, всюди сліди націоналістичних рухів. Форми їхніх виявів різні, різні їхні цілі і методи боротьби та пропаґанди. Вони проявляються як протилік проти комунізму, колоніялізму, неволі, та таки найчастіше як протест проти демократичного ладу.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ПІДГОТОВКА ДО „СВЯТА ПОДЯКИ" В НЮ ЙОРКУ

В тому самому часі, коли народи ЗДА святкуватимуть того року традиційний „День Подяки", українська громада Метрополії Ню Йорку обходитиме ще й власне „Свято Подяки" з приводу п'ятирічча прибуття до Америки нової української іміґрації.

Те свято підготовляє окремий громадський комітет, що повстав із ініціятиви Централі Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" в Ню Йорку, а в склад якого зараз входять представники усіх важніших організацій, що в них гуртуються нові українські іміґранти. У склад іменного того комітету входять представники ось таких організацій:

„Самопоміч", „ДОБРУС", Союз б. Політв'язнів-Українців в ЗДА, УНС — Відділ 184, „Провидіння" — Відділ 38, 196, 201 та 206, НТШ, ООЧСУ, Українська Гетьманська Організація, Укр. Відділ Приятелів АБН, „Обнова", Матірний Союз Українок, ОУЖО, „Пласт", „Пластприят", „СУМА", УСК, Об'єднання Мистців-Українців в Америці, Об'єднання Укр. Вет. Лікарів, Товариство Укр. Інженерів, Товариство Укр. Правників, Союз Укр. Філателістів, Укр. Лікарське Товариство, Об'єднання б. Вояків-Українців, Братство „Броди", Братство УСС, Товариство б. Вояків УПА, Укр. Літ. Мист. Клюб в Ню Йорку, Музична Секція при УЛМК в Ню Йорку, „Боян", „Думка", Укр. Кредитова Кооператива, Українська Споживча Кооператива та „Карпатська Зоря".

В дні 11 листопада б. р. відбулося чергове засідання повного складу Комітету. Із звітів керівників поодиноких комісій виходило, що підготовча праця до того свята розгорнена правильно. Комітет робитиме все можливе, щоб те свято випало якнайкраще. Бажанням тільки є, щоб українське громадянство зрозуміло суть та ціль того свята, взяло масову участь у ньому та своєю участю причинилося до того, щоб воно стало правдивим празником української громади Метрополії Ню Йорку та засвідчило, що ми всі, що прибули — це ОДНА ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА РОДИНА.

СОЮЗОВЕЦЬ ВИБРАНИЙ ДО ЛЕҐІСЛЯТУРИ

В останніх виборах, Іван І. Бек, довголітній член У. Н. Союзу, а тепер член 75-го відділу в місті Дітройт, був вибраним на дворічну каденцію

Іван І. Бек

членом Мішіґанської Леґіслятури. Для українців цього стейту це є історична подія, бо по багатьох спробах, оце вперше вдалося їм вибрати українця на це становище.

Успіх українського кандидата звернув на нього особливіші увагу американських політичних кіл. Бо помимо невдач Демократичної партії в країні, Іван І. Бек, не тільки вийшов побідно як член цієї партії, але здобув біля пів мільйона голосів. Це свідчить про велику популярність цього українця.

Ще згадаємо, що його сестра, Маруся Е. Бек, є радною міста Дітройту.

Обидвоє добре відомі нашому громадянству з щирої та патріотичної праці.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

ПОВІДОМЛЕННЯ УККА

в справі реєстрації добровольців до цивільної оборони.

„Ніхто не може точно уявити страхіть атомового чи летунського нападу на З'єднані Держави Америки або передбачити, коли такий напад може прийти. Хіба лише Совєти це можуть знати.

„Тепер ясно, що Росія має атомову бомбу і є так само очевидно, що вона має бомбовики далекого засягу, які мабуть будуть у змозі вдарити в кожне місце ЗДА. Є також певним, що Кремль добре підготований розпочати біологічну війну проти ЗДА своїми численними методами.

„Тому найбільш вказана акція тепер — підготовитися до найгіршого. Прийшов час організувати цивільну оборонну силу, здатну ставити чоло проти кожної загрози, що може настати.

„Цивільна оборона, відповідно зорганізована, може зменшити людські жертви та матеріяльні шкоди до половини. Тому є моральним обов'язком усіх допомогти розвиткові цивільної оборони.

„Прошу з найбільшою увагою поставитися до нашого заклику".

Цими словами звертається до усього американського населення вищий керівник цілодержавної протилетунської оборони на випадок війни, Міллард Колдвел.

Слова керівника енергійні і авторитетні. Представник цивільної оборони не ховає тієї грізної небезпеки, в якій може опинитись Америка та її народ. І закликає всіх, хто тільки має змогу записуватись в ряди добровольців, щоб боронити життя і майно Америки та її громадян.

Тому не смієво залишитись байдужими в обличчі небезпеки, що може впасти на нашу країну, і всі, хто тільки має змогу, повинні приготовитись до помочі, щоб у слушну хвилину рятувати край, в якому живемо, а одночасно себе й своїх рідних.

З огляду на це, закликаємо українців, щоб записувалися добровольцями до цивільної оборони і в часі небезпеки послужили свому місту, своїм рідним і своїм співгромадянам.

Час реєстрації вписування обмежений — від 11 до 27 листопада ц. р. Про місце реєстрації довідаєтеся із місцевих офіційних оголошень. Зв'язковим з рамени Українського Конґресового Комітету та Директором Української Дивізії у Ф.А.Ц.О. є Володимир Бакад.

Відділи Українського Конґресового Комітету, місцеві Об'єднані Комітети та українські організації мають подбати, щоб реєстрація відбувалася громадно та щоб мати відомість про число зголошених осіб.

Інформаційний матеріял, в якому зазначено права і обов'язки членів - добровольців цивільної оборони, а також приписи, яких має додержуватись кожний в часі атомових чи бомбових атак, були розіслані всім організаціям.

Український Конґресовий Комітет Америки

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найнадійніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

ВСЯЧИНА

МАТРІЯРХАТ В АМЕРИЦІ

Читачі праісторичної повісти Докії Гуменної з радістю довідаються про те, що в місцевості Вашингтон у стейті Вірджінія, що віддалена на 65 миль від солиці ЗДА, великого Вашингтону, вже два роки урядує як посадник цього міста пані Дорота Дейвіс, а всі шість радних — це також жінки. Майже двісті років урядували там чоловіки, але 1950 року жінка судового повіреного пані Дорота Дейвіс „збунтувалася" та намовила всіх жінок, щоб голосували на самих тільки жіночих кандидатів, і в той спосіб удалося жінкам взяти владу в свої руки. Жінки проголосили такі виборчі гасла: усунути з вулиць усіх броядх-собак, дати краще освітлення на вулицях, а також очистити околиці кругом міста. Жінки сповнили обіцянку, і цього року знову вони перевибрали саму жіночу управу цієї місцевости.

СИЛЬНІША ГОРІВКА ПІДНОСИТЬ ДУХА КОМУНІСТИЧНИХ ДЕЛЕҐАТІВ

На останньому з'їзді комуністичної верхівки в Москві заступник прем'єра Анастасій І. Мікоян повідомив 2,300 делеґатів, що вироблятимуть сильнішу горівку в країні бaька Сталіна. Це так піднесло духа комуністичних ідеологів, що всі вони зачали бити в долоні та кричати „слава". Ще більша радість запанувала між „бідними" комунарами, коли довіялися, що в 1952 р. продукують у Совєтах два рази більше шампанського вина та дорогого коньяку, ніж 1940 року. Ці заяви совєтського ватажка сильно підбадьорили делеґатів, але совєтський часопис не подає, яку користь матимуть робітники та колгоспні селяни з тієї підвишки продукції, бо шампан та коньяк можуть пити тільки совєтські головачі.

ДОНЬКА ЯПОНСЬКОГО ЦІСАРЯ ОДРУЖИЛАСЯ З РІЛЬНИКОМ

Княжна Йорі, третя донька японського імператора, вийшла заміж за сина поміщика та стратила всі імператорські почесті. Вона має 21 рік, а пан Такамаса Ікеда 25 років. Весілля було дуже скромне, на ньому не було навіть імператора, бо він хворів тоді на перестуду.

ТРИ КОРОЛЕВИ ЖЕРТВУВАЛИ НА ФОНД ЮРІЯ IV.

В Англії живуть тепер аж три королеви: королева Єлисавета II., її мати, королева-вдова (також Єлисавета) та мати цієї королеви-вдови, бувша королева Марія. Всі вони ?ертвували по 2,800 долярів на фонд у честь короля Юрія VI. Гроші ці передали лордові - мейорові міста Лондону, який зужиє їх на добродійні цілі.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖІНКИ ПРОТИ НЕМОРАЛЬНИХ ПОВІСТЕЙ

Пані Волтер Ферґусон нарікає в одному часописі на те, що деякі видавництва друкують такі реклями для книжок як ось ці речення: „Я наложниця! Я обманювала та говорила неправду, але я щаслива в своїй любові". Авторка пише, що важче написати повість, в якій були б чесні жінки, бо важче бути чесною людиною, як ледащицею. Вона кінчає свою статтю таким запитом: „Чи не могли б ми мати кілька книжок, в яких тріюмфувала б чеснота і „сіра жінка" розуміла б свого чоловіка принаймні так, як його розуміє коханка?"

ІНДІЯНИ В НЮ ЙОРКУ

На Індіянський День до Ню Йорку приїхали 300 індіян із своїх резервацій, в яких вони постійно живуть. Вони приїхали з далеких сторін, і належать до різних племен: сенекас, окейдас, онондаґас, моговкс, кейґас та тюскарорас. Пра-пра-предки тих індіян перед 300 роками продали були білим теперішній Ню Йорк (Менгетен, інд. Ма-На-Гатта), але їхні нащадки не о -нри a1зжзмілпоипоппп приїхали до метрополії світу відбирати це місто, тільки попарадувати по п'ятій евеню від 85 до 62 вулиці а подивитися на нове приміщення для Об'єднаних Націй. В їхній параді брала участь і їхня королева, Єлисавета Тріт, знана фільмова зірка з фільму „Біґ Скай".

● РОЗШУКИ ●

Пошукую стрийка Дмитра Кухтика із села Тілешниця-Сенна, пов. Лісько, який виїхав по першій світовій війні до Америки. Хто знав би про нього або він сам, прошу відозватись на адресу: **Kataryna Kuchtyk, 115 Lorne Street, Winnipeg, Man., Canada.**

Пошукую: Остапенків, або когобудь з їхнього роду з Чернигівщини: **Евпаторія Покрицьких** з Криму; та Знайомих і Земляків. Прошу відгукнутись на адресу: **Mrs. P. Crevocheja, 324 No. Oak Park Ave., Oak Park, Ill.**

Прошу **МАРІЯНА МОРОЗЕВИЧА** з Бофало подати свою адресу. **LIDIA RUBCZAK, 1614 N. Franklin St., Philadelphia 22, Pa.**

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПОЖЕРТВИ НА КУПНО ПЛАСТОВОЇ ОСЕЛІ

(за час від 12 жовтня до 15 листопада 1952)

Пластова Таборова Комісія, Станиця Н. Й. дол. - 2,964.47; Краєва Пластова Старшина, Дітройт дол. - 1,000.00; Пласт-Прият, Н. Й . (дохід з вечерниць дня 8. 11.) дол. - 200.00;

Від 12 жовтня до 15 листопада ц.р. заявлено суму дол. 5.889.00, з якої вплатили готівкою слідуючі громадяни: по дол. 200 — Платон Стасюк; по дол. 100 — Тессі Мотрук, Асторія; Володимир Богачевський, Василь Никифорук, д-р Роман Осінчук, Володимир і Марія Заклинські; по дол. 50 — Михайло Була, Стефанія і Євген Гутович, Ярослав Гайвас, Леонтій Крушельницький, Мирослав Е. і Ярослава Левицькі, Микола Лебідь, Мирослава Малиновська, д-р Іван Макаревич, Ярослав Волошин, Роман Волчук, Христина Воснідка, Василь Захарчук, Володимир Сушків; по дол. 40 — Орест Клюфас; по дол. 37 — Лев Хомич; по дол. 30 — Андрій Бартків, Роман Білинський, Юрій Ференцевич, д-р Роман Граб; по дол. 25 — В. Бакалець, О. Боба, Петро Дармограй, Петро Ікалович, Євген Курис, Михайло Чорнодольський, д-р Осип Оришкевич, Роман Петріна, Осип Стефанишин, Михайло Савицький, Богдан Соболта, о. Іван Ткачук, Остап Улицький, д-р Володимир Врецьона, Василь Хомут, Петро Задорецький; по дол. 20 — Ярослав Бобак, Кость Церкевич, Галина Гошовська, Роман Савицький, Славко Трач, Іван Шепарович, Роман Степаняк; по дол. 15 — Дмитро Бакевич, Володимир Цісик, Панько Шуган, Роман Хаджай; по дол. 10 — Володимир Буцяк, Іван Гордіюк, д-р Олена Гірняк, Роман Гойдиш, Юрій Кушнір, Михайло Крупчак, Роман Кекіш, А. Кедринський, Теодор Лешко, д-р Р. Матвісйко, Теодор Мірошниченко, Атанас Чубатий, Андрій Чапельський, Д. Чорнюк, Іван Недільський, Іван Ринчак, Остап Рощаківський, Іванна Савчинська, Михайло Тарапацький, Омелян Тарнавський, Роман Трешнівський, Іван Василишин, Андрій Волосенко; по дол. 6 — Меланія Байлова; по дол. 5 — Петро і Ірина Рубчак-Бережницькі, д-р Т.Б., д-р Любомир Билов, о. Петро Барановський, о. Юстин Гірняк, Олександер Гладишовський, о. П. Іваxів, Іван Когут, д-р Всеволод Клюфас, Михайло Мацак, д-р Софія Парфанович, Володимира Падох, Володимир Струж, — д-р Микола Сидор, д-р Всеволод Сорокївський, Юрій Ушитко, д-р Михайло і Власта Завальняк, а дрібними дол. 3.

Разом: стан готівки на купно Пластової Оселі на день 15 листопада 1952 р. виносив дол. — 6,635.47.

Всім Жертводавцям складаємо щиру подяку і просимо все громадянство до дальшої підтримки в нашій збірковій акції.

За Комітет Придбання Пластової Оселі:

Орест Клюфас вз. голови, **Володимир Сушків,** скарбник, **Михайло Юзенів** писар.

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ
ЗА 1952 РІК ВПЛАТИЛИ:

Листа ч. 11. (По день 5. листопада 1952). (Закінчення).

НЮ ЙОРК:

Амстердам: Збірка в часі вінчання Василя Селедця з панною Богатиренко (переслав Василь Труфин) $24.60. По $10: Василь Гальків, Іван Грицїв, Петро Костій, Михайло Пудлик, Петро Стеценко, Володимир Швед, Олекса Пристай.
Анкремдейл: Никола Небельський $10.
Асторія: А. Залевська $3.
Бінґгемптон: По $10: Тимко Біганич, д-р Роман Смик.
Бронкс: По $10: Лев Безручко, Михайло Чорнодольський, Володимир Чорнодольський.
Бруклин: По $10: Василь Іванчишин, д-р Лука Луців.
Бофало: Іван Коман $10; П. Балван $2.
Ельмайра: По $10: Демян Чучман, Павло Німець.
Фултон: Мирон Співак $4; А. Оленич $1.
Джексон Гайтс: Р. К. $10.
Меспет: Меланія Сорока $10.
Ню Йорк Сити: По $15: д-р Степан Сахно, д-р Стефан Стек; по $10: Іван Чернявський, Вм. Чупа, Євген Дорош, Володимир Грицак, Михайло Ільків, Данило Качунь, Петро Королишин, Петро Корановський, Семен Кошак, Нестор Криса, Петро Лапчак, Розалія Лойко, Зенон Максимів, Степан Мельник, д-р Б. Панчук, Стефан Покора, Василь Пушка, д-р Іван Рижій, Григорій і Клявдія Салюки, Осип Шарван, Іван Щудло: по $5: І. В., Матей Політило, Стефан Назаровський.
Наяґара Фолс: По $10: Едвард Грицунь, Яків Юрович.
Рачестер: По $10: Володимир Біловус, Михайло Довженко, Михайло Яремчук (1953), Ольга Малинівська, Михайло Михайлівський, Іван Олексин, Наталія Олексин, Теодор Олексин, Ірина Руснак, Мирон Руснак;
Стетен Айленд: Теодор Гуль $10.
Сиракюз: По $10: Петро Кравець, Петро Олійник, Петро Гусак; Марта Кравець $5.
Йонкерс: По $10: Василь Муль, Василь Подоляк, Микола Оленчук, Степан Шульган.

ОГАЙО:

Клівленд: В. Павлишин $15; По $10: Александер Влашків, Іван Чмиріd, Іван Дзюба, Михайло Дзюба, Михайло, Дзюба, Василь Ґереґель, Микола Ганич, Микола Гальчук, Іван Гаврилів, Іван Губач, Петро Гупаловський, Тома Калмук, Марко Криськів, Петро Кузняк, Левко Лесик, Теодор Мисак, Василь Мацєх, Василь Майдан, Іван Марич, Йосиф Міщук, Григорій Оленчук, Дмитро Паламарчук, Іван Пецьо, Василь Самокешин, Осип Саноцький, Іван Сліпець, Михайло Соляр, Володимир Столяр, Степан Сивий, Іван Швець, Григорій Терлецький, Дмитро Ванькович, Теодор Василик, Павло Владика, Володимир Возняк.
Елирія: Теодор Козопас $10.
Лорейн: По $10: М. Андрійович, Михайло Турій, Параска Турій.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Еллентавн: Дмитро Мороз $10.
Бервик: Александер Лущик $10
Бриджпорт: Михайло Смочило $10; Михайло Буяр $5.
Бетлегем: Володимир Заґвоський $10.
Честер: По $10: Петро Горбаль, Володимир Кузик, Гарасим Маковський, Роман Мельник, Любомир Микита, Стефан Микита, Василь Микита, Михайло Негела. На хрестинах Христі Віянської зібрано $12. (На це зложили: по $2: А. Кобаса, М. Лаврик, М. Микула; по $1: І. Астряб, В. Віянський, Д. Ярема, О. Кобаса, А. Соколишин, С. Воловняк).
Істон: Роман і Стефа Цегельські $20.
Іґл Ровд Ст. Дейвіс: По $5: Филип Ковалевський, Ксеня Ковалевська.
Ковтісвіля: Павло і Розалія Заплітні $10.
Кортісвіля: Михайло Міщок $10; Михайло Пирожек $5.
Мористави: По $10: Дмитро Смочило, Никола Смочило.
Филаделфія: По $10: Ольга Цапко, М. Крупа, інж. Роман Левицький, М. Лужецький, Зиновій Маланчук (за 1953 р.), Александер Малецький, Дмитро Слобода.
Пітсбурґ: По $10: Ярослав і Марія Бернацькі, Іван Ціхович, Анна й Іван Гіцак, Авксентій Іскрак, Іван Свищ, Андрій Шишка, Марія Шишка, Евдокія Тихович.
Скрентон: Остап Павлів $10.
Сент Клер: о. Ярема Онуферко $10.
Стилтон: Іван Умин $10.
Йорк: Панство Лучкевичі $10.

РОВД АЙЛЕНД:

Вунсакет: І. Камфонік $2.

САВТ ДАКОТА:

Рапід Сити: Мирон Матусяк $10.

ТЕКСАС:

Бомонт: Олена і Михайло Тишовницькі $10.

ВАШИНҐТОН:

Сиетл: Петро Пономарчук $10.

ВИСКАНСИН:

Милвокі: По $10: Іванна Гречило, Микола Гречило, Микола Ясінський, Михайло Євтушенко, Іван Костюк, Віктор Сабат, Володимир Сори, о. Володимир Возняк; Всі ці платники Національного Датку взивають усіх інших українців міста Милвокі, які ще не вплатили Національного Датку за 1952 р., щоби його вплачували скоро на руки секретаря місцевого Відділу УКК-ту п. Віктора Сабата. Адреса: Милвоків(2018 Норт, 13. вулиця).

Ukrainian Congress Committe of America,
. O. Box 721, Church St. Annex
New York 7, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Архистратига Михаїла, від. 142, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що в неділю, 23 листопада 1952 р., припадає Патрона нашого братства і всі члени обовязково мають бути на Службі Божій і Панахиді за померших членів в церкві св. Володимира точно в год. 10. рано. По Богослуженнях буде спільна перекуска для всіх членів в салі Українського Народного Дому. Проситься всіх членів, щоби зложили свій даток на Захист-Сиротинець У.Н.С. — Петро Остапчук, секр.

МАРІЯ КОБІТА, довголітна членниця бр. Св. Михаїла, від. 121 У.Н.Союзу в Ром, Н. Й., померла 8 листопада 1952 р. в 58 р. життя. Була членицею У.Н.Союзу від 1930 р. Походила зі села Зелена, пов. Бучач, Україна. Прибула до Америки 1921 р. Полишила у смутку одну дочку, двох синів, чотири внуки і три правнуки. Похорон відбувся 11. листопада з похоронного заведення до церкви св. Николая, при участи родини, кревних і членів У.Н.Союзу, на цвинтар Rome cemetary, — В. Їй П.! О. Гадз, секр.

ГАВРИЛОВИЧ МИХАЙЛО, довголітний член Братства св. Володимира, від. 130 УНС в Ню Йорк, Н. Й., упокоївся в Бозі по короткій а тяжкій недузі 15. листопада 1952 р. Покійний уродився в 1894 р. в селі Болшівці, пов. Рогатин, Україна. Полишив в смутку жену Марію і дві дочки Ольгу і Надію. Похорон відбувся 18. листопада з заведення П. Яреми до гр.-кат. церкви св. Юра, при участи членів і знайомих. — В. Й. П.! Г. Лучанко, секр.

15.XI.1952 р. по тяжких стражданнях упокоївся на 80-му році життя, український архітект-мистець і маляр
ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ.
Повита смутком родина.

ТАРЗАН, ч. 2957. Прокидається опозиція.

SILENTLY, INCH BY INCH, LUKAH CREEPS TOWARD THE UNSUSPECTING KOHRIAN.
Distr. by United Feature Syndicate, Inc
A TWIG SNAPS... THE MAN TURNS SWIFTLY. AN ARM ENCIRCLES HIS THROAT AND HE IS BORNE SILENTLY TO THE GROUND.
AS THE GUARD SLUMPS UNCONSCIOUS TO THE GROUND, LUKAH SPEEDS SWIFTLY TOWARD THE PICKETED ELEPHANTS.
"AH!" O'RORKE PANTS. "I KNEW WE COULDN'T GET AWAY WITH IT! THE GUARDS ARE AWAKE!"
-2957-

Мовчазно, інч за інчем, повзе Люкаг до коріяна, що нічого не підозрівав.

Галузка зломилася з тріскотом... Людина швидко обернулася. Одна рука обвила її горло і мовчазно перенесла її на землю.

Коли вартівник непритомно падає на землю, Люкаг спішиться швидко до вибраних слонів.

„Ах!", задихається О'Рорке. „Я знав, що ми не зможемо втікти з тим! Вартівники пробудились!"